

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I., благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити и то:

за инспектора треће класе Министарства унутрашњих дела Љубомира Романовића, председника првостепеног суда на расположењу;

за начелника треће класе округа крушевачког Петра Благојевића, председника врањског првостепеног суда, по његовом пристанку;

за начелника четврте класе округа ваљевског Стевана Ј. Гудовића, члана прве класе Управе вароши Београда;

за начелника четврте класе округа топличког Живојина Пандуровића, судију првостепеног суда на расположењу;

за начелника четврте класе округа пиротског Властимира Максимовића, начелника прве класе среза лепеничког;

за члана прве класе Управе вароши Београда Филипа Вујића, помоћника прве класе начелства округа крагујевачког, по потреби службе;

за начелника треће класе среза трнавског, Станка Милошевића, рачуноиспитача Главне Контроле;

за секретара прве класе начелства округа рудничког Андру Дим. Динића, секретара исте класе начелства округа београдског, по потреби службе;

за секретара друге класе начелства округа београдског Милана Б. Трпковића, секретаре исте класе начелства округа рудничког, по молби;

за вршиоца дужности начелника среза хомољског у рангу секретара начелства друге класе Николе Ванића, вршиоца дужности начелника истог среза у рангу средњег писара прве класе;

за вршиоца дужности начелника среза лепеничког у рангу секретара начелства друге класе Димитрија Христића, писара прве класе среза пољаничког;

за вршиоца дужности начелника среза левачког у рангу средњег писара прве класе Душана Николића, писара друге класе Управе вароши Београда;

за писара друге класе среза пољаничког Видака Пилетића, писара исте класе среза белопаланачког, по потреби службе;

за писара друге класе среза параћинског Војислава Ј. Петровића, писара исте класе среза лепеничког, по потреби службе;

за писара друге класе среза космајског Стевана Јаковљевића, писара прве класе Управе вароши Београда, по потреби службе;

за вршиоца дужности писара среза колубарског, округа београдског, у рангу писара начелства прве класе Владимира Антонијевића, писара друге класе Управе вароши Београда, по потреби службе;

за писара треће класе Управе вароши Београда Тимотија Вукадиновића, вршиоца дужности писара среза космајског у рангу писара начелства друге класе, по потреби службе;

за писара треће класе Управе вароши Београда Милорада Тутунџића, ванредног писара друге класе начелства округа београдског, и вршиоца дужности писара среза колубарског, истог округа, по потреби службе;

за писара треће класе Управе вароши Београда Чедомира Рајића, практиканта исте Управе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 19. новембра 1903. године, у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, — одобрено је решење Државног Савета од 28. октобра тек. год. које гласи:

„Одобрава се Министру унутрашњих дела да на подизање новог каменог пропуста преко јаруге која просеца бањски пут од виле „Вера“ до везе са сеоским путем код имања г. Љуб. Ковачевића и д-р Станојла Вукчевића, у Врњачкој Бањи, може по ревидисаним техничким документима и предрачу у утрошити 1746-75 динара и овај издатак ставити на терет партије разних материјалних трошкова Министарства гл. XXXXIII. бр. 185/2 буџета санитетског ове 1903-ће године предвиђене поред осталог и на разне грађевине по бањама.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 11. новембра, 1903. године у Београду.

РАСПИС

Свима окупљеним начелствима и Управи вароши Београда.

Дознајем, да код многих окупљених и средњих начелстава и сада још постоји обичај, да полицијски чиновници узимају своје плате и аконтирају из депозитних

каса. То чине не само чиновници надлештава, чија је депозитна каса него има случајева, у којима се из депозитних каса на име плате издаје и чиновницима из других надлештава. Њихове се признанице после по књигама воде као привремени издаци.

Овака практика очевидно је противна закону о буџету. По члану 83. тога закона издавање плата, пензија, додатака врши се почетком или у току месеца, за који плату ваља издати. Ни у коме случају није допуштено издавање плата за месеце који нису на реду за исплату. За противно поступање одговара и онај који даје, и онај који прима по §. 112. кривичног закона. А по чл. 84. закона о буџету плате се могу примати само код оне благајнице, где је за њих отворен кредит. У томе члану изреком је наређено: да никаква друга благајна не сме давати плату, пензију, издржање или додатке. И онај чиновник, који би дао и онај који би примио противно пропису овога члана, одговоран је по §. 112. кривичног закона.

Потребно ми је овом приликом обратити пажњу начелству на једну важну околност. У другоме одељку §. 112. кривичног закона од казне изузет је случај о привременом издавању плата чиновницима, о чему као што тамо стоји и особити прописи постоје. Све до садашњег закона о буџету могло се сматрати да ти особити прописи још нису израђени и да се чиновници, који овакве кривице учине, неће кажњавати лишењем звања на свагда, т. ј. да се то неће сматрати као послуга државним новцем. Али од како је законом о буџету изречно споменуто, да ће се на такве случајеве примењивати §. 112. кривичног закона и на тај начин коначно регулисано питање о привременом издавању плата за месеце који нису на реду и узимање и давање плата на благајнама које за то немају отворен кредит у смислу сматрања такве радње као послуге државним новцем које се дело казни лишењем звања на свагда, — то је израз, у другом ставу §. 112. кривичног закона, „узимајући случај о привременом издању плата чиновницима и служиоцима“ изгубио сваку законску вредност.

Закон о буџету сматра сваку повреду чланова 83. и 84. као послугу и прописује казну лишења звања на свагда.

Према свему томе, препоручујем начелству да мотри најстроже, да се сви руковођаци депозитних каса и чиновници полицијски управљају по закону о буџету. При свакој повреди тога закона, начелство ће повести истрагу и онда даље шта треба радити, а

ја љу са своје стране контролисати, како се овај мој распис извршава.

Све досадашње привремене издатке, где их буде имало, учињене из депозитних каса на име чиновничких плата и аконтација начелство наплатиће у најкраћем року и мени о свему поднети извештај.

ПБр. 30438.

10. новембра 1903. год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,
Стој. М. Протић с. р.

СТРУЧЊАЦИ ЗА РУКОПИС

(Свршетак)

Од велике важности је за иследника, ма да га није тешко одредити, утицај извесних списашњих момената на рукопис; њих ћемо лако распознати, ако имамо при руци више писаних угледа једног човека, у којима није било дотичних утицаја. Али тако што можемо одредити, и ако немамо објекта за упоређење. Тако ћемо на пр. диктат познати по грешкама, које су могле постати само тако што је онај који је писао рђаво слушао, даље по томе, што се из рукописа и ортографије може извести закључак о мањем степену образовања но што се то оцени по садржини написа, а поглавито и по томе, што се позна да писар није мислио. У чему је ту цела ствар, не може се изразити речима, али ће се лако наћи, ако се најпре проучи нешто, о чему се зна да је писца стало великог труда; између написа, који је стваран мишљењем и диктата наћи ће се нека чудна, особита разлика.

Слично стоји и с преписом; он је, по правилу, израђен брижљивије по концепт, поправке су ретке, цела ствар има неку бојажљиву црту. Она се и код фалсификовања, која такође представљају неку врсту преписа, карактерише тако важним моментом као што је умакање пера. Осмотримо најпре какав диктат или „прост“ концепт, који су писани брзо, без пауза размишљања. Пишемо ли истим пером, мастилом итд., ми ћемо приликом сваког умакања захватити од прилике једнаку количину мастила и том количином мастила једнак број писмена написати, кад мастило у перу почне нестајати, последња писмена остану бљења и знатно се разликују од првих писмена, пошто су она због умакања била црна¹. Та бљења места могу се лако наћи лупом и нашавши њих констатујемо, кад је писац умакао. Та места се избележе и писмена између места, на којима је умакано, изброје. Ако је њихов број између свака таква два места приближно једнак, онда пред собом имамо прост концепт или диктат, писац је умакао онда, кад му је мастило у перу нестало.

Нају ли се пак знатне разлике у појединим гомилама писмена, морамо се о

томе поразмислити. Стоји ли ствар тако, да је број слова неко време једнак, затим одједаред јако расте, па онда је наново једнак, онда се може извести закључак да је било прекидања у писању које је наступило можда услед размишљања. На име писар је застао с писањем док је још у перу било доста мастила. размишљао је и у почетку писања опет је умочио. Према томе бледа писмена нису тако честа, већ су у врло великом размаку. Наравно да и онај који диктира може чинити паузе, али код диктатора има и других знакова, тако да се у оцени не може погрешити.

Код преписивања стоји ствар с умакањем друкчије. Преписивач не умаче само онда кад почиње мастило нестајати, већ и онда кад је прочитао став који ће да препише. Посматрајмо само човека који преписује па ћемо опазити, да он умаче сваки пут кад прочита који став, ма да за то није било потребе. Последница је тога та, да у једном препису или нема никакo бледих писмена или су она у врло неправилним размацима. Али ако је тако тачно преписивано, да је нпр. рукопис подражаван, дакле фалсификован, онда никако нема бледих места. — Фалсификатор пише црту по црту или бар само мале групе потеза одједаред, а за тим непрестано баца очи на углед; том приликом наступају паузе саме од себе и њих он и нехотично употреби да умочи перо, тако да бледа писмена не буду никако ни написана.

Један спољни моменат, чији утицај такође није тешко распознати, то је журба или пак особита брижљивост. Журба се карактерише у рукопису већим заокруженим писменима, без оштрих углова и неједнаког облика; рукопис лако испадне из обичног положаја, усправан рукопис постане положенији, положенији пак усправнији, подела редова је неједнака итд. Супротно томе бива, кад се пише с брижљивошћу. Обично се у таквим приликама метне у држаље ново перо чији се оштри потези одмах познаду. Писмена су у таквом рукопису правилна, редови тачно раздвојени и равни, тако исто и ставови почињати су у једној линији и у опште цео рукопис показује највећу брижљивост и пажњу.

Брижљивост, која се употребљава у рукопису, највећа је онда, кад је писац хтео да сакрије свој сопствени рукопис, кад је фалсификао и према томе био принуђен, да пази на сваку појединост. Та брижљивост баш онда пада у очи, кад ју је дотични хтео да прикрије, дакле ако је привидно површно писао, ма да га је то писање стало ђаволских мука. Кад неко може да фалсификује нешто, што одиста изгледа да је површно написано, онда је он своју ствар проучио, он може да учини оно што је најтеже у целом послу фалсификовања рукописа. Не може ли он то да изврши савршено добро, то ће се у његовом делу на први поглед познати извесна унутрашња противречност, и не знајући у чему је ствар. Тек после дужег посматрања доћи ће се до гледишта: „Рукопис је површан па ипак није површан,“ и чим смо дошли дотле, на правом смо путу, јер можемо извести закључак: Рукопис изгледа да је површан, али није писан површно.

Од врло је велике важности и лако је уочити моменат ненавикне. Сви ми пишемо сасвим друкчије кад седимо код куће за уобичајеним писањим столом, пишемо уобичајеним пером на уобичајеној хартији и кад на нас не утиче нешто необично. Сасвим је то пак друга ствар кад нам пруже запињено трговачко перо, да на неуобичајеној хартији, можда стојећи и пресавијени потпишемо, рецимо, своје име. Ненавикнуто не само што је лако познати, кад се има материјал за упоређивање, оно се испољава и само одмах, јер се по појединим облицима писмена познаје, да их је писао неко ко много ради с пером.

Оно што је за иследника најважније да прочита из неког рукописа то је наравно карактер једног човека. За то је потребна спрема и вежба, а како се до те спреме и вежбе може доћи, проговоримо овде после неколико редова. Ко је о томе уверен да се из рукописа одиста може нешто научити, и ко хоће да се ствари озбиљно лати, тај то мора урадити систематски, а ко ствар олако схвата, може од ствари изоставити оно што му је воља. Систематски се пак ради онда, кад узмемо преда се једну збирку рукописа добро познатих људи, чији карактер, старост, занимање итд. добро познајемо. Те рукописе узимамо редом и ad hoc, т.ј. с намером читати, не би ли нашли какав одређен моменат. Дакле у рукопису каквог стара човека наћи ћемо све што се може схватити као резултат старости: застарели начин изражавања, дрхтави рукопис, нешто манипулисање, стари облици писмена итд. Све то прибележимо а за тим у рукопису других огледних објеката исте старости тражимо такве моменте. Нађемо ли у рукописима последњих такође моменте, који су се раније сматрали као особине дубоке старости, онда ћемо гледати да утврдимо, зашто се оне налазе и у рукописима млађих људи и изотавимо сва обележја, која нису само особина старих људи. Добијемо ли доцније какав такав рукопис омет морамо тражити та обележја и оно што смо нашли да поново прибележимо. Те прибелешке ће бити многоструке: често ћемо налазити нова обележја, особине које се налазе и у рукопису младих људи. Те прибелешке морају се вршити у свима могућним правцима: у погледу разних степена старости, пола, положаја, позива, занимања, интелектуалног стања, наклоности, особина, карактера, телесног склопа, расположења и како се називају ти поједина моменте.

При тражењу ових особина треба имати две ствари на уму. У неком рукопису можемо да тражимо неки моменат, који је у карактеру појединог човека. Узмимо да тога човека сматрамо као особито лакомислена, онда ћемо тежити да у рукопису нађемо израз те лакомислености. Кад мислимо да смо тај знак нашли, прибележимо га. То је прва ствар, а друга је ово: Гледајући и разматрајући неки рукопис тежићемо да у њему изнађемо што се може изнаћи, па онда ћемо испитивати у колико се то што смо нашли слаже с оним што већ знамо о човеку.

Напошетку да споменемо још једно готово механичко средство за проучавање рукописа. Узме се суво перо или какво

¹ Само врло нервозни и узбуђени људи не чекају, докле се истроши мастило из пера; они умачу сваки час и тиме, што у њихову писму нема бледих писмена, одају своју нервозност или узбуђење.

пиљасто дрвце, па се онда потера по написаним писменима у рукопису као да се пише. Није то никакво претеривање или уображавање, кад се тврди, да човек радећи то долази у неко чудно расположење, које одговара расположењу, с којим је у своје време напис израђиван. Осећа се нервозна узбуђеност, јед, радост, гнев, ако је писар био узбуђен, једак, радостан, гневан. Али не само што том приликом осећамо тренутно расположење, у коме се налазио писац, кад је писао дотични напис, већ и карактерне особине и наклоности.

Овај метод испитивања поновићемо и онда кад смо се о неком човеку боље оријентисали по што смо раније били оријентисани. Ако смо нпр. испитали рукопис неког окривљеног и створили извесне назоре о човеку, онда морамо цео рад поновити и оба исхода обновити, кад се доцније докаже његова кривица или невиност.

Јели потребно да се испита идентичност двају рукописа, онда ће се поступити по правилима, која смо већ напред споменули. Ко мисли да рукопис упореди тако, што објекте метне један уз други па истражује сличности и несличности, тај или неће учинити ништа или врло мало у лакшим случајевима. Правилно ћемо поступати само онда кад се свако поједино писмо само за себе испита, прегледа и определи после чега се резултати а не писмена, међусобно упореди. Тек кад се тај посао брижљиво доврши, онда се могу објекти међусобно упоредити и једнаке и различите црте изнаћи. Али овде се за „једнако“ и „различно“ морају створити сасвим одређени појмови. Сваки од нас не пише у разна времена иста слова. Она су често у једном истом реду неједнака. Једнакост слова је у томе, кад их је један мозак диктирао, кад имају за основу исту мисао, исти дух, исти карактер. Исто тако могу два слова изгледати једнака, али ако их није диктирао исти мозак, ако нису писана у истом духу, она увек изгледају друкчија. То је алфа и омега код сваког оцењивања рукописа.

БЕРЛИНСКИ СВЕТ ПРЕСТУПНИКА

Берлин је једна од европских престоница чије се становништво врло брзо умножило. 1840 године Берлин је имао свега 300.000 становника; 1850 год. становништво његово порасло је већ на 600.000; — 1871 год. 826.000; — и 1875 г. 966.000. 1890 године рачунало се да у Берлину има већ 1.578.000. Свакогодишњи прираштај становништва чини 4 на 100, и надмаша свакогодишњи прираштај становништва у Паризу и у Лондону. Од броја становника берлинских свега 4 на 100 родили су се у самом Берлину; прираштај становништва показује се поглавито као резултат непрекидног досељавања из провинција.

Привлачна сила великих центара јесте познат факат. У престоницу привлачи трудбенике нада на лакшу зараду, него у провинцији; али је не мање привлачна сила и за лењивце, и опасне елементе народа. Лопов, професионални бедник и јавна женска налазе у престоници изворе, какве у другим местима не могу наћи.

Није могуће одредити број лопова, варалица и људи кажњивог начина живота, који налазе прибежишта у великом граду. Статистика је немоћна да их изброји. У Берлину, у сваком случају њихова је војска врло знатна. Два немачка дела С. Weien Berliner Verbrecherleben. — и G. Z. Verbrecher welt. von Berlin — дају нам могућности да загледамо иза кулиса тога опасног света. Анонимни писац другог дела, које је произвело велику сензацију у Немачкој одређује на 30.000 војску злонамерника сваке категорије. Истина та се цифра односи на прошлих десет година, али су сви разлози ту да се мисли да се она никако није смањила него пре да се увећала.

Берлин пати од тескобе и антихигијенности својих станова не мање као и остале престонице Европе и Америке. 75.000 станова има у Берлину где се тискају 270.000 људи, који се састоје из по једне собе. Збијеност становништва на неким тачкама јесте огромна, и силно шкоди моралном и физичком здрављу становника. У Немачкој је веома раширен обичај код бедних људи, да примају једнога или двојицу на преноћиште, који спавају на поду, или у једној постељи. Јазбине такве врсте служе као станиште за сироте становнике, за бедног честитог радника с децом, тако исто као и за професионалног лопова. Благотворни уплив школе често се паралише од штетног дејства такве скучености у становима, где дете има да гледа свакојаке бестидности. Порок, разврат разоравајући делује на душу детета. И као резултат тога видимо да број прираштаја, који се занима лоповством, јесте веома велики. Малишани краду играчке, ситнице из излога магацина, краду голубове и псе. Мале јеле које продају у децембру месецу за украс по домовима, показују неодољиву привлачну силу на мале лопове. Заједно с прљавим становима и улицом, и неке крчме које посећују лопови и свакојаки злонамерници, служе као школа преступа. Пошто је злонамерницима преко потребно да опште један с другим, то они одређују састанке по крчмама. И ниже класе врло много посећују крчме. Полиција трпи да оне постоје зато што је њој згодно да опасни елементи друштва имају центре, који су њој познати. Крчмар по некад бива и посредник полиције, а најчешће он ћути, и ништа не зна и не чује. У Берлину има не мање од двадесет крчми, чији су клијенти поглавито из света преступа. Те крчме, које се налазе на окрајцима града, скоро су све смештене у подрумима; на њима нема фирми које падају у очи, и у вече светлост пробија на поље само кроз завесе. Ту су обични посетиоци професионални лопови и њихови помоћници који им показују где се могу настанити и издаваоци станова. Сви ти људи говоре шепатом, пију вино и играју карте. Свађе су ретке; чим се где подигне ларма, суседи се умешају, да би спречили скандал. По некад се отварају врата, једна глава провири и повиче: — Lampen. На тај глас сви се спасавају бегством у мрак; крчмар успе да покупи стакла и чаше, и кад полиција уђе, локал је пуст. У Берлину као и у Франкфурту по крчмама те категорије постављају се предстраже; за

нешто мало пара бедници пристају да стоје на пољу и да предупређују, кад се на хоризонту покажу подозриве личности. Кад су полицијским надзором предузете мере да се пресеку сви путеви за одступање и да се ухвати који било злонамерник, за којег је издата наредба да се ухапси, он се обично предаје без отпора. Он се мирно покорава полицијском агенту. Веома је ретко да се он брани ножем. У опште насиље није својствено берлинским злонамерницима; они више воле хитрину и лукавство. Убиства су ретка у Берлину. Те крчме имају обично собу, која излази у двориште, и где по некад настају оргије и пије се шампањ.

Људи без крова налазе себи врло јевтин стан у Берлину али какав је то стан? У подрумима или у старим коњушницама. Ту професионални лопови долазе да траже себи помоћнике, којима с почетка дају лакше ствари да раде на пример да стражаре, да доносе добит. Поступно, ако помоћник покаже способности, његов се ранг повишава. У исто време дају му надимак који замењује његово право име. Број хапшења за просјачење умањено се од 19.000 године 1881. на 6636 у 1890 године, а за скитање и немање крова од 12.000 на 9000.

У Берлину има три врсте домова за преноћиште; на првом су месту муниципални, који обухватају десет одељења, свако за 70 људи, који спавају на дрвеним клупама. Тамо су намештене каде за 20 људи. После купања рубље се дезинфикује, примање почиње у четири сата после подне, и продужује се до по два сата ноћу. У половини деветог сата сваки добија мало супе и парче хлеба; у јутру пред одлазак иста порција. Муниципалним агентима препоручује се да пазе на ред. 1890 године ноћивало је ту 214.541 човек и 12.834 женске. Највише посетилаца има у децембру месецу, а најмање лети. Што се тиче оних који посећују муниципални дом сувише често, то њих одводи у јутру полицијском чиновнику, који им одређује пет дана рока ради тога да нађу себи стан. У противном случају њих предају прокурору. Људи старији од шездесет година и богаљи искључују се од тога правила. Услед тога муниципални дом за преноћиште има изванредан број сталних становника.

(Свршиће се)

ПОСТУПАЊЕ С МЛАДИМ ЗЛОЧИНЦИМА И НАПУШТЕНОМ ДЕЦОМ

(НАСТАВАК)

Фамилијарно однеговање је, свакојако, најидеалнији начин васпитања, особито, када се исто брижљиво врши, — о томе не постоји никаква сумња¹. Оне ли, да се дете од своје фамилије отргне, то се онда мора у томе с највећом опрезношћу приступити и када се то догоди, онда треба заводима увек претпоставити однеговање

¹ О томе се је и интернационални конгрес (октобра месеца 1890 год.) у Антверпену изразио.

једног оваког детета ма и у једној страни фамилији. Само тада, када је сопствена фамилија једнога детета, према дотадањем карактеру његовом, у апсолутној немогућности, да га у будуће васпита, треба тражити за даље васпитање истога како подесну фамилију а тек у крајњем случају, ако је степен повремености детиње толики, да је заводско васпитање неизбежно, треба приступити васпитању у каквом заводу. Само ћемо у толико ми задржи у круг фамилије и истој децу отргнути, у колико би то ради спасења истих нужно било. Због тога се ми и не можемо контролног фамилијарног васпитања одрећи. Што наши даваоци мишљења, кажу свакојако, ми морамо то као потпуно оправдано признати; тешко и врло тешко мора бити, наћи подесну фамилију којој се деца без икакве бригае могу на васпитање поверити и које су међу тим готове примити такву децу. Но када се по нека таква фамилија нађе, а такве се могу наћи, које хоће младу децу на однеговане и васпитање да приме, то би онда врло велике штете било, ако би то њено однеговане остало без државне контроле. Но где је реч о деци која су обвезна школу да посећују, то онда брига у овоме није тако јако оправдана, јер се предавање овакве деце понајвише из тога разлога дешава, како би се истих снага што корисније експлоатисати могла. Из своје сопствене користи, наћиће се свакојако извештан број фамилија које би примиле једно овакво дете. Но у овоме треба веома опрезан бити. Овде је реч о првоме предавању једнога детета, одмах по извршењу каквога кривичнога дела. Ако је прека потреба, да се више деце једној странијој фамилији поради васпитања предаду, особито у случајевима, где је кривично дело истих незнано а међутим таква се деца једнога човека неопходно морају отргнути од своје фамилије, то је онда у доцнијем стадијуму, државно контролно васпитање неопходно нужно, ако се хоће да важи, да се један овакав заводски питомац прими од некога ради пробе као шегрт, радник, слуга итд. Но овде може врло велика опасност да наступи, нарочито ако се јаве они којима није стало толико до васпитања овакве деце, колико до експлоатације радне снаге њихове. У оваквим се случајевима мора веома опрезно приступити избору; но и поред свега тога, таква се деца морају на рад упућивати. Такође и државно контролно васпитање у сопственој фамилији је често веома нужно; особито тада, ако се је надати, да ће контролом државном у погледу фамилије детиње иста бити надражена, да употреби бар у будуће све, да својој обвези у погледу васпитања свога детета следује, пошто је кривично дело једног оваког детета од незнатне важности. Но и иначе, када родитељи једнога оваког детета доцније потврде, да су у стању васпитање свога детета да предузму и с успехом исто да изведу, онда им треба под контролом државном ради пробе предати једно овако дете.

С правом се може рећи, да су деца у странијој фамилији веома лако наклонена, да се жале и да клеветају и ја могу још обратити пажњу и на то, да се оваки хранитељи оптужују понајвише зато, као да

су неморални и да су исти с оваком децом у ненормалним, однос ненаравственим одношајима били и из тога разлога, људи који су у овоме горког искуства имали, неће са лако упустити, да се доцније васпитања једног оваког детета понова приме. Овим се ствара врло тежак задатак за контролну државну власт, јер с једне стране треба узети у заштиту децу, противу противуправних повреда, а с друге стране хранитеље, противу пањкања. Сажаљевајући, код ниже се је класе применити једно веома опшљиво средство, светити се некоме, окривљивати га, да је дотични над децом неприродна крив. дела предузимао. Деца су обично тачно интригована шта требају да кажу и она се у томе тако лако наћи могу, да се у свему чврсто придржавају онога, који их је научио како треба и шта треба да кажу. У оваквим случајевима веома је тежак задатак наћи праву или материјалну истину и с правом се морамо запитати, да ли једна оваква осуда, на основу казивања једног оваког детета, не сналази случајно извесно лице које је апсолутно невино. Оваким чешћим обеђивањем од стране једног оваког детета, удаљава се исто од куће онога, коме је било дато а кога је исто обедило и дугим вежбањем оваког клеветана, оно ће гледати, да се у томе потпуно усаврши и непрестано премешта из фамилије у фамилију. То су свакојаке тешкоће и неподобности особите врсте које државно народно васпитање у једној странијој фамилији са собом носи. Но и поред тога, не само да сам се искуством и бројем случајева других уверити могао већ и из свога сопственога знања могу многобројне случајеве навести, у којима се васпитање у једној странијој фамилији с врло повољним успехом свршавало и ја апсолутно не сумњам у то, да се иста ствар веома лако допушта и може извести, — само, када васпитање у каквој странијој фамилији не следује и из тога разлога што је оскудица у заводима за васпитање већ узрок тога што је исто целисходно и да је због тога овака фамилија принуђена примити се једнога овакога васпитања које јој се од стране органа понуди.

Ми и сами морамо признати, да је положај надзорних државних органа, нарочито у погледу васпитања у сопственој фамилији, често веома тежак и непријатан. Анадно овоме могу обратити особиту пажњу на однеговаче сироте деце по великим варошима. Дужност истих је често веома тешка и трновита; па и поред тога, увек се готово нађу људи који се радо примају овако тешког задатака; неће ли и овде исто тако бити, нарочито, где је у питању спасење и одржање душе детиње! Ја не могу једном од наших даваоца мишљења да се сагласим, када он каже и у исто време тужбу своју подиже, да држава још сада у првим почецима свога овога контролнога рада ставља веома тешке дужности својим грађанима. Но ово је последица преимућства модернога законодавства. Ма да се делатност једног званичног почасног чиновника у многим случајевима несносном осећа, ипак често је другојачије немогуће, ако хоће извештан циљ да се постигне. Ми болујемо од старе болести, да

државу посматрамо као нешто страни и нешто нама противно; па ипак, сви смо ми чланови једне целине а то се из наше општности представља. Сви они који се ма и као најмање колце на великој машини покрећу, делају за општност, чије благостање опет појединцу долази. У колико држава своје грађане у круг своје моћи привлачи, те да заједнички суделују на општем државном добру, у толико морају осећаји солидарности, осећање заједнице с државним интересима више живљи да буду и остану. У нашем случају суделује онај који се посвети делатности државног принудног васпитања и он на сасвим јасан начин дела засве а у исто време и за себе када се труди и на томе ради, да се број злочинстава ограничи, те како не би живот, својина сигурност сваког појединца од нас била у опасност доведена. Са овога гледишта, ја мислим, да би се код нас могло наћи људи, који би овоме однеговану своје суделовање поклонили па ма отуда још већи гнев произишао. У осталом положај једнога контролног органа није баш тако тежак, као што то је случај с однегованем сирочади, јер старешина фамилије врло добро зна, да је државно контролно васпитање у сопственој фамилији увек у могућности, да се претвори и преобрати у однеговане код једне стране фамилије или да се претвори у заводско однеговане и он ће све да употреби, само ако љубави наспрам свога детета има, да то мишљење државно избегне и да дете из својих руку и своје фамилије не иступе. Створи ли фамилија контроли тешкоће у погледу надзора од стране надлежних органа државних, то се иста може јако преварити, јер се извршење једног оваког однегованја може поверити каквој другој фамилији.

Д-р Андра Гвозд. Живковић.

(Наставиће се)

АНОНИМНО ПИСМО

(из записника једног члана полиције)

(Свршетак)

— Ја знам добро, продужи даље Ђ...., да је г. А.... раније служио код убијеног, и да је, опет, доцније постао газда захваљујући искључиво његовом нестанку, али ми, и поред свега овога, његово малопређашње понашање изгледа и сувише сумњиво. Готово би се смео кладити, да с њим нису чиста посла.

— Још сутра бићемо с тим начисто, додаћих Ђ.... и наредих му, да ми што пре вабави оригиналан рукопис А....

— Пре него што би вам испричао шта је даље било, допустите да се мало подкрепим, рече В.... и дохвати чашу која је била пред њим. Пошто је још запалио цигару, наредио кафу и добро се искашљао, на наше наваљивање наставио је ово:

— Идућег дана дошао сам у канцеларију раније но обично. Тек што ми је одација, по обичају, донео кафу, кад ево ти газда Р.... свог крушеног.

— Које добро г. Р.... упитах га још с врата?

— Далеко је од мене свако добро, господине. Камо лепе среће да се нисам ни родио!

— Шта је, човече?

— Несрећа, г. члане.

— Ама каква несрећа? Говори, шта је?

— Ноћас ми се убио зет.

— Шта рече, море?

— Убио ми се зет, господине.

И ако ми је све било потпуно јасно, ипак упитах г. Р.....

— А зашто?

— То ћете ви најбоље знати.

— По чему?

— По овом писму које вам је оставио.

— Изговарајући ове речи, г. Р.... ми пружи повеће и на неколико места запечаћено писмо, које беше адресовано на мене као члана кварта врачарског. Отворих га у грозничавом нестрпљењу и на први поглед увидех, да је рукопис идентичан са рукописом примљених анонима.

— Ево његове садржине:

— Многопоштовани, г. члане,

— Нисам имао храбрости да вам данас по позиву предстанем, јер сам потпуно уверен да би ме испитивали о пок. Милошу, а такав испит био би за мене гори и од самог пакла. Да бих избегао ове муке, као и презирање моје родбине, многобројних пријатеља и познаника, па и ваше, ја сам претпоставио да сам себе казним за страховити злочин који сам пре 6 година извршио над јадним Милошем. Ма колико да ће казна, коју сам изабро, изгледати страшна и грозна свима који су ме изближе познавали, она је у мојим очима, уверавам вас, посве ништавна према патњи и душевним боловима који ме страховито и немилостиво муче, ево већ 6 година. Та они су тежи од најтежих робијашких ланаца и осетљивији од најмањих физичких болова. Ја сам сав срећан што ћу, можда само кроз један сахат, престати за навек да их осећам, да их се плашим, да их се ужасавам.

У место да ви обелодањујете мој страховити злочин, и да ме доцније, уз потпуно одобравање целог света, водите на Карабурму, ја ћу сам, најдаље кроз један сахат, пројурити себи куршум кроз главу, а тиме ће и правда бити потпуно задовољена, и друштво освећено.

— У тврдом уверењу да ћете и ви, многопоштовани г. члане, као иследник по делу убиства пок. Милоша, или боље рећи као орган правде; као опуномоћени представник друштва за заштиту личне сигурности његових чланова, бити задовољан са пресудом коју сам над собом изричем и извршујем, ја од вас тражим, не ја вас молим, за једну малу милост.

— Вама је, на сваки начин, познато, да је моја жена кћи врло честитог и угледног оца, као и да наше двоје деце, два мушкарчића, две златне јабуке, служе за углед свој деци и околини. У интересу ова два невина анђела, у интересу моје јадне и напашене жене, у интересу угледа мог доброг таста, у интересу мојих многобројних познаника и пријатеља, ја вас преклињем, г. члане, да од јавности прикријете како резултат ваше истраге, тако и узрок мога самоубиства. Учините то како знате, изве-

дите ствар како најбоље умете, али само да се никад не сазна: да је А..... П..... отац В..... и С....., муж М..... зет г. Р..... бив интимни пријатељ тих и тих личности, пре 6 година убио на најгрознији начин свога бив газду Милоша.....

— Јест, г. члане, ја сам према јадном Милошу био сверепији но што су месари према обичним животињама. Ја сам га прво, као каквог крмка, ударио два пута сикиром у главу, а кад је он после ових удараца отпочео кркљати, ударио сам га једним великим кухињским ножем још два пута у срце. Све ово није ми било доста, већ сам га скоро $\frac{1}{4}$ часа рукама давио и зубима клао. Крв његову, која ме је том приликом шињула по лицу, нисам, чини ми се ни до данас опрао. Ах, тешко мени.

— Тек кад ми је, без сумње услед страховитог душевног и физичког напрезања, пошла крв на нос, напустио сам тело Милошево које се већ беше почело хладити. По што сам се мало умио, и помоћу хладне воде зауставио крв из носа, скинем са покојничког врата кључеве од касе и из исте узем 1200 дин. у злату и 7500 дин. у сребру. У каси је још било око 250 дин. у злату и 7—800 дин. у сребру, али овај новац намерно нисам хтео узети да би само доцније, кад власт касу отвори и у њој новац нађе, отпала свака сумња да је пок. Милош убијен из користољубља.

Пошто сам мртвом Милошу поново обе- сио кључеве о врат, и уверио се да никог нема у авлији, метнуо сам његово тело у један велики цак од кафе заједно са крвавим ножем и сикиром, а по том све изнео и закопао на месту где је доцније мој садањи таст подигао шталу, то јест на месту где је прексиноћ костур нађен. У близини истог места сакрио сам и упљачкани новац.

— И дан дани не могу да појмим ону хладнокрвност с којом сам све ово извршио, и ону обазривост с којом сам доцније убрисао крв у соби и све кржаве ствари, па и моје хаљине, метнуо у пећ и запалио. Кад сам све ово свршио, било је 3 часа по поноћи, и ја сам, окорели грешник, после свега овога легао и спавао до 6 часова изјутра. Сутра дан дућан сам отворио као и обично, и у њему, као за пакост, услед навале муштерија, нисам стао целог дана. Изненађени што Милоша не виде у дућану, многи од њих па и мој садањи таст, питаху ме шта је с њим?

По већ напред утврђеном плану, саопштавах им у највећем поверењу да је газда још синоћ отишао у град „да се мало прође“, и додавах, да је он то и до сада чешће чинио али се бар изјутра у дућан враћао.

— Претварајући се врло вешто, као да сам веома изненађен и забринут што Милоша нема, одем у вече код газда Р.... и упитам га шта да радим. По његовом савету, још истог вечера доставио сам кварту како ми је газде нестало, и власт је, после три дана, дошла и пописала сав еспап у дућану; за тим отворила касу и из ње покупила сву готовину, па после свега тога запечатила дућан.

— На месец дана после овога, за које је време власт, без сумње, трагала за по-

којником, суд ми је, на јемство г. Р.... предао сав еспап на руковање с обвезом, да у року од 2 год. исплатим његову проценену вредност у суми од 3000 динара, по одбитку моје годишње зараде која је износила 400 динара. Обвезу ову испунио сам, разуме се, пре уговореног рока, а радњу сам развио у толикој мери, да сам за непуне 3 год. имао око 20.000 динара капитала. Све, чега сам се год прихватио, ишло ми је лудо за руком, па и газда Р.... даде ми без речи своју јединицу за жену, а уз њу и кућу у којој је била моја радња.

— Баш је срећан човек, говораху сви они који ме до пре 3 године знађаху као обичног бакалског калфу, па и ја сам у то веровах, али на жалост, за кратко време.

— На неколико месеци по мојој же- нидби, таст предузе да зида шталу и то, по несрећи, баш на оном месту где је јадан Милош био закопан. Не могући никаквим средствима успети да га од овога одвратим, побојах се, и то озбиљно, да се приликом копања темеља не наиђе на костур Милошев. Бојазан ова била је, истина изlišна, али је несрећна штала ипак учинила да почнем мислити о мојој жртви, да је чешће сањам и у сну гледам како ме моли да је пренесем у гробље и сахраним, како ми прети ако то не учиним и показује своју размркану лубану и прободене груди, пружајући ми том приликом кључеве од касе. Све радости и сва задовољства престала су за мене од овог доба и цео мој доцнији живот био је само страховито мучење и испаштање теже од најгоре казне, па и од самог пакла, чини ми се.

— Узалуд је жена родила једног па и другог сина, узалуд је новац падао као плева, ја се тиме нисам могао ни мало одушевити. Цео мој живот, свака моја мисао, сви моји снови, испуњени су били искључиво сликом пок. Милоша, с којом сам у постељу лезо и из ове устајао, о којој сам непрестано мислио, и коју сам, најзад, на сваком мом кораку виђао. Поглед мој, и против моје воље, отимао се увек ка несрећној штали.

— Овакав живот у брзо ми постаде досадан, жена несносна а крвава радња одвратна. Потражих лека у пићу, али без успеха. У најбољем друштву, у највећем расположењу, мисао о убијеној жртви није ме остављала. Толико пута, на опште изненађење целог друштва, био сам приморан да бежим кући, штали, на место извршеног злочина, и да ту дуго и дуго преклињем убијеног Милоша за милост, за опроштај. Чудим се, како ме нико није опазео у овим приликама.

— Кад сам најзад, страховитим мучењима и привиђењима доведен до очајања, уобразио сам, не знам ни сам како и због чега, да ћу се опростити свију мука, ако из близине моје нестане костура јадног Милоша. Обузет сав овом чудноватом идејом, а немајући храбрости да је сам извршим, решим се, после дужег размишљања, да то извршим преко власти с тврдим уверењем: да ће се она ограничити само на то да костур из штале ископа и у гробље пренесе. Безумност ова, као што видите, стаће ме живота, али је и то боље но страховите патње и муке којима сам био изложен.

— Још једном вас, многопоштовани господине члане, преклињем да имате призрења према овој мојој самртничкој молби, и из дубине душе захваљујем вам на савесном раду око мог душевног ослобођења.

А . . . . . П . . . . .

Требало је да прође неколико минута после читања овог писма, па тек онда да се прибегнемо од изненађења и упитамо старог В . . . . .

— Шта је даље било?

— Газда Р . . . . у, који ме је тужним погледом питао за садржину писма, саопштио сам, тобож у највећем поверењу, да се његов зет убио само с тога што се бојао да га не окривим за убијство пок, Милоша поводом позива који сам му за данас послао, а иначе је, додадох, на то и раније помишљао услед домаћих неприлика.

— Бог да му душу прости рече г. Р . . . привидно умирен овим мојим одговором, и оде са писаром да му се нађе око увиђаја.

— По што сам још, помоћу вештака, констатовао да је рукопис овога писма потпуно идентичан са рукописом примљених анонима, поднео сам о целој ствари извештај управнику и акта по том оставио у архиву.

— Као што видите, господо, завршио је В . . . . . анонимна писма, или бар извесна од њих, нису никако за ниподаштавање.

— Тако је одговорисмо сви као у један глас.

Д. Ђ. Алимпћ

УЖАСНА ИДИЛА

Новела Катиле Мендеса

Било је десет сахати у вече, у близини Антверпенског Трга. Плава ноћ распрострајала је неизмерно звездано светлудање изнад спољнега булевару, који је лично на тамну реку између паралелних линија гасних пламенова, које су се у недогледној даљини стапале уједно.

Владао је мртва тишина и поред блиских кафе-шантана и крчама, из којих су с времена на време продирали оштри одјеци бубњева и труба . . . Али то је опака тишина, од које вас подилазе жмарци, из које вам се чини као да чујете шапат ружних речи. И од једном просече ваздух оштар писак, као кад оштар нож просече какву материју целом дужином њеном. У то промоли стара ноћна луталица, лупеж, иза једне капије главу, и рече:

— Чујеш ли?

Али мала не одговори.

— Август је то звиждао.

Мала је непрестано ћутала.

— Јеси ли глува, Бог те згромио!

И он извуче својим рутавим, рапавим рукама тринаестогодишње, бледо девојче, чија је коса у две кикице, падала на жакетић од мрке материје и којој су дуге, мршаве руке чисто испале из узаних рукавића. Њезина кратка сукњица завршила се блатњавом ивицом, која је ударала о њене голе листове. Према немирној гас-

ној светлости одсјајкивало је нешто врло танко, златне боје, на домаломе прсту леве јој руке: прстен некакав, једини лукусуз у овој црној беди; прстен, можда у каквом год базару купљен, можда и украден.

— Та ево ме тато, рече она, погнувши леђа, слутећи ударце.

— Ти си спавала, ленштино.

— Нисам, нисам.

— Па шта си радила?

— Гледала сам.

— Куда?

— Тамо горе.

— Тамо горе?

— У небо. Тако је лепо, тако лепо!

Толике звезде, што се крећу и сијају . . . .

И она подиже бледо, патничко лице, што усана готово и не имађаше и на којем граорасте, зацрвенеле очице за тренутак засјаше усхићењем.

Један је шамар трже из заноса и обори јој главу; без јадиковања оста дете погнуте главе. Други писак, па затим трећи просече опет ваздух.

— Пази! рече стари лупеж; то је позудано знак твога брата. Неко се приближује.

— Приближује се, рече она.

— Ти ћеш проћи унапред . . . .

— Знам.

— До друге улице . . . .

— Као ономад.

— Која је сасвим пушта.

— Добро.

Онда ћеш застати, да би те онај ословио. Ви ћете ћеретајући ићи улицом. Причаћеш му, да си се хтела вратити својој мајци и као да си залутала . . . .

— Знам

— Па ћеш, онда готово у исти мах, почети викати, веома јако викати, као кад би неко хтео да те убије . . . .

— Та знам, кад ти кажем.

— Ми ћемо га, — ја и твој брат, — напаст и пошто би та ствар по њега могла да испадне веома наопако, зато што си ти малолетна, мораће паре да бљује.

— Разуме се, рече дете.

И одиста се неко приближавао, који баш тада сави на Антверпенски Трг. Али то никако не беше какав трбушаст старкеља са поднадулим образима и отобољеним уснама, какви доста често крстаре по овим усамљеним крајевима, у позно ноћње доба, трчећи за забрањеним насладама. Не, ово беше младић, готово дете, у униформи гимназијској. Без сумње се закаснио гдегод, па се сада враћа својим родитељима, који станују у Монмартру или Ватињолу. При светлости гасне лампе видело се његово бело и ружичасто лице, са које га су отворено смеђи брчићи бацали на уснице пријатну сенку. Ове усне беху свеже као цвет од црвена меса; велике, дугуљасте очи имале су плав, нежан одблесак. Мала посматраше овога дечка усхићено. У напред погнута, и подигнувши мало своје бледо, напашено лице гледала је у њега са изразом, са којим је отиш била посматрала небо. Без сумње је налазила да је и он исто тако леп као звезде; и она се смешила веома задовољна.

— До сто ђавола! проклињао је скитница, повлачећи се у угао од капије. То је жутокљунац, који нема ни кршене паре.

Али кад онај приђе ближе, опази лупеж прилично дебело златан ланац који је одсјајкивао између два дугмета на униформи. Онда шапну он девојци веома брзо и одсечно:

— Хајде, поћи!

— О-ох! учини девојче.

— Напред, марш! ако не желиш, да те пожурим ногом у леђима.

Она послуша и оде према ђаку. На углу пуне улице застале са једним покретом, као да је хтела младом човеку допустити да јој приђе ближе. И он застале зачућено. Прилично су се дуго гледали ћутећи. Девојчетово се лице озари усхићењем. Најзад рече она: »Ходите! ходите!« и они свратише у сокаче.

* * *

Август, момак, који је звиждао, нађе се сада са својим оцем.

— Иде, иде, рече стари разбојник тихо. — Он је с девојком, ту, пред нама.

— Добро, рече други. Хтео бих једну да запалим. Имаш ли дувана?

— Ево, узми!

Они чекаше и чекаше дуго.

— Чудновато, што још не виче.

— Тхе, па нема још узрока да виче. Млади момчићи су плашљиви, нису тако предузимљиви као стари ловци.

— Имаш право, потврди отац.

И више нису ништа говорили, само су мирно чекали. Али кад на једном оближњем црквеном торњу избу три четврти на једанаест, изгуби старац стрпљење и рече:

— То ми више не изгледа да је природно; хоћу да погледам, шта се догађа.

И обоје се стадоше вући поред зидова према сокачићу. Али баш кад су хтели да сврате у њ, појави се мала; њено бледо, болно лице сијало је неописаном слашћу и задовољством. Личила је на веома побожну, правоверну особу, која је у том тренутку, први пут у животу, примила свето причешће.

— Где је он? заурла отац.

— Отишао је, рече она. Мора да је већ далеко; оставила сам му времена.

— Отишао?

— Јесте.

— Ха, неваљалице! Зашто нас ниси звала?

— Зашто да вас зовем? Нама двома самима било је врло добро. Њему се допадало да самном разговара а мени је било задовољство слушати га. Он је врло добар. Рекао ми је, да ме сажаљева и да је то веома жалосно у мојим годинама бити тако бедан и тако јадно одевен. Рекао ми је још, да не налази да сам ружна, баш ни мало ружна. У исто време притиснуо ме је на себе, тако нежно, тако мило; и пољубио ме је више пута. Бејех јако блажена, да у мало не падох од заноса; али ме је он подржавао, у својим наручјама, веома дуго, веома дуго. Била сам срећна. Али му најзад рекох, да треба да иде, јер ћете му ви иначе учинити зла; и он оде.

Стари лупеж беше подигао руку, да смрви дете. Али се ипак предомисли.

— Напоследку, рече он, ако ти је било милије, да ствар свршиш мирним путем, то је чисто твоја ствар. Дај овамо новац и златан ланац.

Мала се веома зачуди.

— Новац? Златан сахат?

— Да те љаво носи!... Зар му их ниси измамила?

— Нашто ми је било од њега још више тражити, кад сам била тако срећна? На против поклонила сам му и свој прстен. — Та ви знате, онај прстен, што сам га ту скоро украла у базару, у Амстердамској Улици. С почетка га не хтеде примити, јер је врло честит. Али кад је сазнао, да је прстен од лажнога злата, узде га и закле ми се, да ће га као успомену на мене задржати на свагда.

У то заујаше четири песнице — очеве и братовље — тешко и неумитно. Али она се не потужи, не заплака. Сваки пут, кад би њени мучитељи мало заморени застали, и она могла подигнути чело, смешила се блажено, погледајући у звезде, које су трепериле и сијале се. Било је, као да им се захваљује.....

Ј. У. —

ИЗ СТРАНОГА СВЕТА

Отрован митрополит. — У Кискосу, у Турској, умро је пре кратког времена митрополит Константин и свечано је сахрањен. Одмах после његовог погребача почели су се по граду проносити гласови, да митрополит није умро природном смрћу. Власт је учинила истрагу, којом се сазнало, да су митрополита отровали неки грађани из Арлалиса, у којем је била митрополитова столица. — Приликом истраге похапшено је петнаест особа. Народ је у околини због тога веома узнемирен. За наследника Константиновог наименован је солунски грчки митрополит Атанасије. △

Заједничко умирање. — Кад се код нас давао већ свима добро познати позоришни комад „Драгана“, многи су налазили да је мало неприродан и „несавремен“ свршетак комада, који се завршује самоубиством младог, заљубљеног, несрећног пара људи.

Код нас се, до душе, врло ретко, — да не кажем никако, — дешавају оваква заједничка умирања несрећних љубавника. Чешће се још и дешавају убиства из љубоморе, али узајамна самоубиства из љубави врло су ретка. Зато нама овде таква умирања и изгледају невероватна и претерана, док се у свету то више не сматра као велико чудо, јер случајеви заједничкога умирања тамо нису ретки.

У више случајева, нарочито ако се оваква самоубиства имају извршити револвером или ножем, остаје „заједничко умирање“ извршено само упола, пошто мушкој страни, која обично прво убија женску, често или не испадне за руком да себе

сасвим убије или се, — ако је човек кукавица, — у одсудном тренутку, то јест, кад ред дође на њега, и покаје. После овога, разуме се, редовно има суд да каже своју реч.

Један убија своју љубавницу из пиштоља; смрт му се учини страшна, нема куражи да пиштољ напери и противу себе, него га баца и предаје се властима драговољно, оптужујући сам себе као кукавицу.

Други је, по заједничком договору, пресекао бријачем грло својој седамнаестогодишњој драгани, па се згадио на топлу крв, те метнуо у руку мртвога тела девојчиног бријач, како би се мислило, да се сама заклала. Он није осећао ни толико честољубља у себи, нити гриже савести, што је гадно преварио своју љубавницу, која му је све веровала, те да се бар сам пријави власти и прими осуду као онај први, него бега и крије се, док га правосуђе случајно не пронађе и предаје казни. Ово је још био студент универзитета.

Један опет, у Пешти, при намереном заједничком скакању с моста у Дунав, „случајно“ се задржи за ограду и остане жив, док се његова љубавница безазлено предаје таласима, уживајући можда у смрти, јер зна да с „њим“ умире.

Међутим има и међу овим младим светом читава гомила честитих људи, који уговорени посао, бар колико од њих зависи, савесно извршују. Тако је пре кратког времена један млади љубавни фанатичар, који је пуцао на своју љубавницу, по њеном пристанку, а затим испалио и на себе три метка и само случајем измакао смрти, од поротнога суда оглашен за крива због покушаја убиства и самоубиства. Док се о једном сличном случају из Знаима јавља овако: Пред поротним судом, под председништвом дворског саветника Најбауера, стајао је ових дана осамнаестогодишњи трговачки син Јован Дозовски, који је пре неког времена на гробљу једним великим ножем тешко ранио прво своју љубавницу Франциску Хурт, па онда и самог себе с намером да заједнички умру. Драгана је у томе погледу била с њиме у договору. Поротници су огласили оптуженога за невин, после чега је од стране суда ослобођен и пуштен из затвора.

Да забележимо, најзад, и овај случај: Почетком овога месеца убио је, код Рехница из револвера жандармеријски потпоручник Фердинанд Рот своју невесту Елазу Гарчу, па онда и себе сама. Повод овоме двогубом самоубиству је била једна препрека за брак. △

Огромна парница. — У парници због кишињевских изгреда противу Јевреја подигнута је тужба противу сто лица због убиства, противу двеста лица због учешћа у убиствима а противу свију осталих оптуженика због пљачкања, отворенога насиља, бешчашћења, разбојништва и сличних преступа. △

Ждероња. — Онима, који се радо размеу својим ванредним апетитом, што прелази у прождрљивост, нека послужи као лепа поука овај догађај, који се десио у

Темишвару. Тамо је пре неки дан један младић, именом Никола Гајан, појео у опклади килограм сланине, десет пари кобасица и пет лебова. Он је, до душе, добио опкладу, али је одмах и умро. Полицијско-лекарском секцијом је било утврђено, да му је пукло срце. Никола је иначе био јаке телесне грађе и био је за живота у стању, да потамани много јела, али је овога пута био преценио своју снагу, па му је лакомот и прождрљивост дошла главе. △

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖИ СЕ

Десанка кћи Илије Божића, радника на железници, нестала је 15. ов. м-ца, и до данас се о њој није могло ништа сазнати. Она има 7 год., у опште је плава, сувоњава; од одела има на себи: дугачку до земље сукњу плаву, од плава поркета, на глави белу вунену мараму, на ногама браон чарапе и пануче. Позивају се све полицијске власти, да Десанку живо потраже, и у случају проналаска уцуте Управи града Београда, с позивом на Бр. 34299.

Драгутина Надрљанског, момка ковачког, из Ниша, тражи начелник среза јасеничког, због извесног кривичног дела; пронађеног треба спровести начел. среза јасеничког, с позивом на Бр. 19.205. УБр. 33.941.

ПОТЕРЕ

Тихомир Терзић из Чачка, који је био пођен као фијакерски момак код Милоша Вилимоновића, трговца из Крагујевца, 7. о. м-ца, отпутовао је са фијакером Бр. 31. у Краљево, па се отуд није ни до данас вратио. Фијакер је боје зелене, једна је кобила ћорав, са жигом „0“, други коњ је без икаквих знакова. Тихомир је раста средњег, стар око 22 год., образа пуних, косе, обрва и очију црних, од одела има на себи капут, прслук и панталоне; на глави капу фијакерску без нумере. Позивају се све полицијске власти, да Тихомира живо потраже, и о резултату известе начелство окр. у Крагујевцу, с позивом на Бр. 18600 УБр. 34145.

Живко Никодијевић — Николајевић, из Паланке или В. Плана, 15. ов. м-ца покрао је газду г. Јозефа Рожделовског, капелника војне музике, однев му том приликом један зимски капут затворено-плаве боје са астраганом, једне панталоне, пар веша, ципеле од лака и калаче. Живко има 16 год., крупан је, плав у лицу, тромог кретања. Позивају се све полицијске власти, да Живка живо потраже и нађеног спроведу начел. окр. пожаревачког, с позивом на Бр. 16.995. УБр. 34.180.

Витомир — Мута — и Никола Крда — Браћа Љубомировић Аврам Ал - Ага Бошковић, из Врела, среза тамнавског, који су осуђени због опасне крађе извршене Панци Лукићу, из Коцељева, и Драгићи удови Јовице Павловића, из Суботице, обили су затвор суда општине вреланске, где су били притворени, и из истог побегли. Витомир има 19 год., раста средњег, врљав, у горњој вилици крзав, боје црне; Никола има 17 год., стаса је сред-

њег црни, бркова нема; Аврам има 17 година, стаса је средњег, боје црне, носав је; сва тројица имају на себи фермене, а Никола преко овога има још и прсдук. Позивају се све полицијске власти, да их живо потраже, и нађене спроведу начел. среза посаво-тамнавског, с позивом на Бр. 13832. УБр. 33484.

Јеврему Милојевићу, служитељу поштанском, непознато лице 12. о. м-ца, украдо је из дворишта, босанска ул. Бр. 47. бакрач, запремине 10—12 литра, у вредности 15 динара. Скреће се пажња свима полицијским властима на ову покрају; у случају проналаска, крадљивце треба спровести Управи града Београда, с позивом на Бр. 34.039.

Код **Стевана Цветковића**, скитачког Циганина, који се налази у притвору, код начелника среза параћинског, нађена је једна кобила, лаке затворено-доратасте, стара 8 год., на челу цветаста, на гребену леђа има мало бело, а тако исто и на десној ноздрви, у све четири ноге поткована, на врагу се примећује врло слабо да је жигосана са «В», у лево уво рошава, висока је 140 с.м. Сумња се, да је Стеван украо ову кобилу, па с тога се позивају све полицијске власти да сопственика исте живо потраже и нађеног упуте начел. среза параћинског, с позивом на Бр. 17443. УБр. 33750.

Непознати крадљивац, ноћу између 19. и 20. октобра ове год., украо је Животи Гавриловићу, из Жировнице, среза крагујевачког, једног коња, лаке затворено-доратасте, старог 8 година, са жигом «О», без других знакова. Моле се све полицијске власти, да крадљивца и покрају живо потраже, и нађене спроведу начелству округа крагујевачког, с позивом на Бр. 17927. УБр. 33129.

Манојлу Поповићу, из Жабара, среза лепничког, непознати крадљивци, ноћу између 18. и 19. октобра, украли су једну јуницу лаке жуте, на челу цветаста, рогова обичних, малих, стару 2 год. Скреће се пажња полицијским властима на ову покрају; у случају проналаска треба известити начел. окр. крагујевачког с позивом на Бр. 17858.

Шмит Фред, Манон Јон, Ховар Жорж и Алфред Тома, чије слике ниже износимо, налазе се у истражном затвору париском, због више крађа и фалсификата. Досадањом истрагом утврђено је, да припадају интернационал-

Шмит Фред

ном удружењу крадљиваца и да су своје операције махом изводили у железничким возовима, поштама и новчаним заводима. Поред овога, још је утврђено да су они јединствени крадљивци украли 15. октобра тек. год. 73.350 динара благајнику металног удружења у Паризу,

да су били саучесници у огромној крађи од 400.000 динара, која је извршена 20. марта 1900. год. на северној железничкој станици у Паризу, и да су, најзад у току прошлог лета дигли 15—16.000 динара у једном финансијском заводу у Лозани. Захваљујући својој јединственој вештини, дрскости и обилним материјалним

Манон Јон

средствима која су им допуштена да се возе у најскупљим возовима и да одседају по првим хотелима, ови крадљивци били су у стању изигравати свуда праве центмене, што им је, разуме се, знатно олакшавало њихове операције. Да би се утврдила идентичност ових «центмена» и прибрани што постојанији податци о њиховим операцијама, шеф полиције сигурности

Ховар Жорж

у Паризу обратио се свима јевропским префектурама, па и београдској с молбом: да му се што пре јави све што се о њима буде знало. Па како није искључена могућност да су ове «тице» и нас некад удостојиле својом посетом,

Алфред Тома

— то им, ево износимо слике и молимо сваког ко о њима буде ма шта знао да то одмах достави Управи града Београда или непосредно нашем уредништву. Шмит има 38 год., раста је вишег, смеђ је, косе браде и очију отворено-угаситих, издаје се за трговачког путника;

вели да је ожењен и да је родом из Лондона; **Манон** такође има 38 год., средњег је раста, смеђ, косе угасите, браде и бркова риђих, издаје се за трговца, родом из Лондона. У Паризу је био затворен 1890. год., због крађе под именом **Донстона**, у Лијону год. 1896. под именом **Шмита**, такође због крађе, у Бриселу год. 1899. под именом **Самсона** опет због крађе и у Франкфурту на Мајни исте год. због преваре под именом **Вилсона**; **Ховар** има 45 год., родом је из **Сан-Франциска**, средњег је стаса, плав, просед, издаје се за трговца; познат је још под именима: **Александар**, **Скот**, **Барн** и **Бров**. **Алфред** је рођен у Ливерпулу 20. децембра 1837. год., средњег је раста, сед, у год. 1897. био је осуђен у Паризу на 5 год. затвора због крађе.

Сави Ваговићу, раднику, непознати крадљивац, обио је сандук у кафани код «Восфора» и из истог украо му: три кошуље, двоје гаће, једну капу црногорску, један нож са кајишом, једну четку за хаљине, — све вредност 17 динара. Скреће се пажња свима полицијским властима на ову покрају; у случају проналаска крадљивца треба спровести Управи града Београда, с позивом на Бр. 34483.

Љубисав Ђорговић, из Јасике, ноћу између 2. и 3. ов. м-ца, извршио је разбојништво над Светозаром Максимовићем, из Крвавице, на путу између Јасике и В. Крушевице, и отео 85 динара у сребру на одмах побегао. Он има 23 године, стаса је средњег, очију жућкастих, бркова малих; у одећу је сукненом. Позивају све полицијске власти, да Љубисава живо потраже и нађеног спроведу начел. ср. расинског с позивом на Бр. 21.889. УБр. 34.406.

Непознати крадљивац, 9. ов. м-ца, ушао је кроз отворен прозор, у собу Михајла Обрадовића, трговца из В. Градишта, развалио врата на једном орману, и из истог украо и однео; један мали женски сат плаво емалиран у вредности 200 динара; један дуг женски ланац, са дугметом на коме има дијамант у вредности 250 динара; један женски ланац тањи, са дугметом у коме има један дијаманат у вредности 150 динара; један мушки ланац дуг, са дугметом плаво емалираним, облика дугуластог у вредности 100 динара; два дијамантска прстена у сребру са по 9 каменова у вредности 150 д., једне минђуше дијамантске у сребру у вредности 150 динара; једну грану велику, дијамантску, за груди у вредности 300 динара две ђошајлије велике у вредности 50 динара. Позивају се све полицијске власти, да крадљивца и покрају живо потраже, и нађене спроведу начелнику среза рамског, с позивом на Бр. 14.427. УБр. 34.321.

Љубисав Ђорђевић, ноћу између 14. и 15. ов. м-ца, извукао је из чепа Димитрију Трајковићу над. овл. 30 динара и један никлени сат са једним капком у вредности 12 динара, на спавању у кафани «Лазаревац», па по извршеном делу побегао. Љубисав је плав, средњег раста, сувољав, бркова малих плавих, у одећу је сукненом; на глави има плаву шајкачу, на ногама опанке. Позивају све власти, да Љубисава живо потраже и нађеног спроведу Упр. гр. Београда, с позивом на Бр. 34306.